

Сликар Слободан Јевтић Пулика

Ослушкујући

На мојим платнима читава се диспозиција, „memoir d' passé“, што значи сећање на прошлост. То је визуелна карактеристика трагова у космосу које су цивилизације остављале за собом. Немогуће је, рецимо, да о Месопотамији, тамо горе, међу боговима, нема ништа уписано. Постоје трагови у космосу, а слике у којима доминира архитектура су елементи тог космичког размишљања о траговима цивилизација. То јесте сећање на прошлост.

Уметник, који већ четири деценије живи и ствара у француском Шамонију и Клермон Ферану, у области Оверније, преносећи на платно невидљиву мистерију космоса, представио је Великој галерији Дома Војске у Београду 55 слика у оквиру изложбе „Алфавет звезда“.

Пулику је искуство које је упијао посматрајући шта се дешава око нас, разумевајући да није све онако како се представља, навело да интензивним радом о космосу дође до одређених резултати. Оне се читавају на његовим делима, од којих су нека, путујући нашом земљом пронашла пут до београдске публике.

Изложба зачета у Ваљеву, поводом обележавања 140 година ваљевске гимназије, у чијим клупама је и сам седео, настављена је у Пироту, такође у гимназији, да би после тога походила Ниш и Крушевац, а на крају, коначно, дошла и у Галерију Дома Војске у Београду.

– Презадовољан сам што сам у прилици да излажем у овој галерији, јер нисам могао ни да сањам да ћу једнога дана моћи да покажем Београду своја дела, а нарочито у оваквој државној институцији. То ме је страховито дирнуло. Изложено је 55 радова, а још их толико има у депоу јер је то збирка

великих формата која броји више од стотину радова. Изложба је кренула из Ваљева и преко југа Србије стигла до престонице, а с временом се смањивала количина изложених радова. Ово је за мене велики крешендо, круна идеје. Није то само зато што је реч о Београду, ја нисам улизика, али поштујем страховито тај град у коме сам учио шта је уметност и долазио до извесних сазнања која чак и сада експлоатишем.

■ *Какав је њуш њосџавке „Алфабет ѕвезда“? За што је она кренула баш из Ваљева?*

– Београд није Србија, Београд је метропола, метропола српских уздаха, људи који кроз њега протичу. Изложба је кренула из Ваљева зато што је то мој родни град, а добио сам позив да изложбом обележим 140 година постојања ваљевске гимназије. Током трајања поставке, посетили су нас љубитељи ликовне уметности из Ниша, Пирота, Суботице. Одазвао сам се и њиховим позивима. У граду на Нишави постављена је изложба у Синагоги, која ме је као простор одушевила. У њему се осећа дах јеврејске атмосфере. Изгледа да је архитекта који је направио ту грађевину био истовремено и масон, о чему сведоче елементи на фасади и ентеријеру који имају масонска одличја. Остао сам запањен. После тога, предложили су ми да поставка буде изложена у Крушевцу и тако је она кренула. Нисам имао појма да ћу бити у Крушевцу кад сам био у Нишу. И онда је неким обрнутим ред, овај „крсташки рат“ из јужне

КОСМОС

Србије пошао на север. После изложбе у Београду, сели се у Суботицу, а шта ће после тога бити – не знам. Нема ту нарочитог плана, одмотава се где има места да се изложба смести.

■ *Какав је био осећај излагања у гимназији коју сје некада њохађали, окружен друговима из дејинства и пријатељима из школских дана?*

– Осећај је чаробан. Није било ниједне огреботине на изложеним експонатима, а деца су свакодневно пролазила поред њих, разговарајући и коментаришући их. Невероватно сам био узбуђен, јер сам и ја изашао из те школе и моја радост била је велика јер је реч о тако значајном јубилеју. Ваљевска гимназија је опстала у овом лудачком свету потрошње, а њена величанствена структура и архитектура добила је другу димензију приређивањем овакве изложбе.

■ *Како је њосџавка добила назив „Алфабет ѕвезда“ и што се све може исписањи алфабетом ѕвезда?*

– Ја нисам дао тај назив. Комесар изложбе је Мома Павловић, историчар и мој дугогодишњи пријатељ, а његова жена Марија, песникиња, рекла је једном приликом да су те слике „скуп ѕвезда“ и отуда назив. А мојим радом исписује се много. Нису у питању ѕвезде, то је симболичан назив, јер ја не сликам

ПОЛА ВЕКА ТРАГАЊА ЗА СЛИКОМ

Слободан Јевтић Пулика рођен је 1934. године у Ваљеву. После завршене гимназије у родном граду, студирао је архитектуру у Београду, а дипломирао је сценографију на Академији примењених уметности у класи професора Миленка Шербана. Јавности је радове први пут представио 1957. изложбама у Ваљеву и Шапцу, а до средине шездесетих година активно ради сценографије за позориште и филм. Од 1965. живи и ради у Француској. Учествује у великом броју изложби и самостално излаже у Француској, Италији, Немачкој, Америци и Јапану.

ѕвезде, као неке тачкице по небу. У мом случају, то јесте разговор о космичкој енергији, која је командант параде. Она је, уствари бог, али не онај чика са брадом, нити оно због чега се иде у цркву. За мене, космичка команда налази се негде, и то је та енергија. Она ствара и уништава ѕвездани систем.

Припадам визионарском сликарству, и баш у овој поставци има слика која говори о недавним догађајима у Јапану. Она описује да се Јапан упалио од температуре која га осваја, а настала је пре пет година. Ту космичку енергију калкулишем кроз себе, јер живим у вулканском пределу, и она с космичком енергијом ствара одређену фреквенцију коју осећам и које сам свестан, успевајући да је, на неки начин, кристализујем и насликам од ње слике. Космичка енергија је за мене недељива, јер исти систем макросвета, макрокоманде живи у нашем микросвету. Наша структурална вредност јесте апсолутно идентична с космичком вредношћу. Чудна ствар, али ја сам потпуно убеђен да је то тако.

■ *На Вашим сликама Ches њошив су сјејенице и шаховска њоља. Што она ѡређсџављају?*

– То су елементи масонства и представљају узгон у простор и силазак из простора. Шаховско поље један је од феномена у масонству, а такође и у метафизичкој филозофији која резонује људски систем мишљења.

■ *Себе ѡисусујете као визионисџу. Каква је веза између Вашег сликарства црних рупа и тамне сџране месеца?*

– Црне рупе су нешто о чему људи нису сањали да постоји. У једном атељеовском експерименту, током стварања у Америци седамдесетих година, покушао сам да направим слике које су у мојој психи личиле на црне рупе у космосу. Недуго после тога, на међународном скупу астронома 1982. године, констатовано је да постоје и друге галаксије, па и скупине галаксија и да не постоји само једна, као што су до тада тврдили религија и наука. У галаксији Млечни пут има сто милиона сунаца, а наше је сунце само једно од њих. То је скупина енергије. Такође, констатовано је да не постоји један свет, већ да постоје и други светови у космосу.

Када гледате у ѕвезду, то је само траг једне ѕвезде која више не постоји, јер док светлост од њене рефлексије до нас

дође протекне невероватан број светлосних година. Тада је прихваћена идеја постојања црних рупа, а тек онда су схватили да има неки сликар који их је већ насликао. Отприлике истих година, такође у Америци, направио сам серију слика на којима су у овалним облицима насликане неке форме које су личиле на рупе у Месецу. А никада нисам ни погледао у оне астрономске машине. И када су те слике изложене у Вашингтону, неки непознати људи захтевали су да разговарају са мном и прво што су ме питали јесте у којој опсерваторији радим у Југославији. Одговорио сам да живим у Паризу. Они су рекли да је на сликама насликано нешто што је у том тренутку било описано само у тајним документима и питали су ко ми их је дао. После неколико разговора схватили су да ја о томе не знам ништа. Нису могли да схвате да постоји унутрашња интуиција да човек нешто направи. После годину дана објавили су фотографије друге стране Месеца, које су добијене помоћу сателитских снимака. Та друга страна личила је на моје слике. То су интуиција и визионарство. Није то ништа наручено, ја тако радим, па шта испадне. Нисам учио визионарску школу, само академију примењених уметности и архитектуру.

■ *Својевремено сīе рекли да сīе ѿобегли из Париза, и да ог ѿада живиīе на ѿланини, међу вулканима. Како се ѿо огразило на Ваше сīиваралашīво?*

– Париз није више какав је био. Када некоме одавде поменете Француску, прва асоцијација јесте Париз, а не остало богатство градова које та земља има. Париз је једна велика космичка црна рупа која гута и избацује све што јој не треба. Врло је непријатна атмосфера за оно што ја радим, јер је притисак спољног света страховито велик. Узнемиравају, траже, па кажу – немој то, много је тамно, а други, опет – превише је светло. На тај начин не можете да дођете сами до ре-

МАЛА ПРЕСТОНИЦА КОЈА ХОЋЕ ДА БУДЕ ВЕЛИКА

■ *Једном ѿриликом изјавили сīе да је Београд оīасан град. Шīа Вас је набело на ѿакво мишљење?*

– Није опасан град као град, него су опасни људи који у њему живе. Као и све велике акумулације, с временом почињу да гризу саме себе. А када им, повремено, у организам улети микроб са стране, они га нападају. Имао сам разноразна искуства с тим административним односом према уметности. Средином седамдесетих година прошлог века, размишљајући како да прикупим новац за опремање Југословенског културног центра у Паризу, новосадском политичару који се бавио и културом Оту Денешу предложио сам да у Београду организујемо изложбу српских сликара који живе и раде широм Француске, а које сам већином познавао. У то време, мој школски друг, архитекта Стојан Максимовић завршавао је пројекат изградње Центра „Сава“, па сам предложио да изложбу организујемо у том здању. Међутим, све је то пало у воду, јер смо у разговору с београдским званичницима добили одговор – „имамо ми и наше сликаре у Београду“. Управо је то суштина која објашњава моју аверзију према атмосфери у Београду, јер је то мала европска престоница, која хоће да буде велика. Треба бити тврдоглав и радити свој посао. Мој посао је да правим слике, а шта ће се све од тога примити, то је питање друштва.

зультата. Париз више нема ону интегралну вредност коју је имао с почетка двадесетог века. Не можете да кажете ни „париска школа“, јер то више не постоји, а Француска је изгубила и приоритет који је имала у свету уметности у односу на Њујорк, па чак и свој језик, јер пола света у Паризу говори енглески. Париз има невероватне музеје и пејзаже, ја протутњим и сада кроз то, али се враћам миру у мојој планини, мојим вулканима. Ствар избора. ■

Биљана МИЉИЋ